ПОЛІТОЛОГІЧНИЙ ВІСНИК ' 51

I. Історико-філософські студії
II. Соціальна філософія
III. Теорія політики
IV. Громадянське суспільство
V. Політична культура
VI. Комунікативні технології
VII. Світова політика

Київ
2011

32(06)
ББК 66. 0 я 43
П 50

Політологічний вісник. Зб-к наук. праць. – К.: «ІНТАС», 2010. – Вип. 51. – 424 с.

Редакційна колегія:

Адрущенко В. П. – доктор філос. наук, професор
Бабкіна О. В. – доктор політ. наук, професор
Головатий М. Ф. – доктор політ. наук, професор
Горбатенко В. П. – доктор політ. наук, професор
Губерський Л. В. – доктор філос. наук, професор
Денисенко В. М. – доктор політ. наук, професор
Кирилюк Ф. М. – доктор філос. наук, професор
Кресіна І. О. – доктор політ. наук, професор
Обушний М. І. – доктор політ. наук, професор
Сазонов М. І. – доктор філос. наук, професор
Ткач О.І. – доктор політ. наук, професор
Токовенко С. О. – доктор філос. наук, професор
Хилько М. І. – доктор філос. наук, професор
Цвих В. Ф. – доктор політ. наук, професор
Чемшит О.О. – доктор політ. наук, професор
Шульга М. А. – доктор політ. наук, професор

Редакція часопису:

Відповідальний редактор – Кирилюк Ф. М., доктор філос. наук, професор

Заст. відповід. редактора – Хилько М. І., доктор філос. наук, професор

Видано на замовлення Політологічного центру при Київському національному університеті імені Тараса Шевченка.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації КВ №4631, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України.

Згідно постанови президії ВАК України від 13. 12. 2000 р. № 1-01/10 часопис «Політологічний вісник» визнано фаховим виданням у галузі політичних та філософських наук.

ББК 66. 0 я 43

© Політологічний центр при Київському національному університеті імені Тараса Шевченка

Зміст

I. Історико-філософські студії

[7-24] **Бойченко О. І.** Освіта як шлях творення особистості та державотворення згідно вчення Конфуція

[25-34] **Мельник О. Є.** Творча спадщина С. Русової як предмет українознавчо-філософського аналізу

[35-45] **Тімченко О. П.** Творчість як зусилля (до аналізу екзистенційного методу М.Бердяєва)

[46-55] **Шевченко С. Л.** Л. Шестов versus С. Кіркегор: до проблеми інтерпретації канонічного християнства

[56-64] **Харченко Л.** Російські чинники впливу на формування політичної еліти України (період Гетьманщини)

II. Соціальна філософія

[65-74] **Буян В. В.** Міфотворчість у культурно-історичному процесі

[75-86] **Полисаєв О. П.** Суспільний ідеал як складова трансісторичності міфологічної свідомості

[87-95] **Колотило В. В., Зубрицька Л. Й.** Специфіка ідеологічного процесу в українському суспільстві

[96-101] **Долуда В. В.** Науковий дискурс в умовах інформаційного суспільства (політико-культурний аспект)

[102-111] **Остап'як В. І.** Дилема концептуалізації кризових явищ

[112-119] **Руденко В. В.** Псевдодемократія чи неоавторитаризм (неопатримоніальний характер суспільних відносин посткомуністичної доби)

[120-127] **Ліпич І. І.** Екологічна проблематика в контексті діяльнісного підходу

III. Теорія політики

[128-138] **Ващенко К. О.** Поняття та основні різновиди політичного аналізу

[139-147] **Іоненко Д. А.** Три «обличчя» влади громадянського суспільства

[148-157] **Кадлубович Т. І.** Основні підходи до розуміння людини як суб'єкта політики

[158-168] **Петренко І. І.** Експертно-аналітична діяльність як об'єкт сучасних наукових досліджень

[169-178] **Назаровська І. Г.** Витоки та еволюція концепції превентивної дипломатії

IV. Громадянське суспільство

[179-186] **Косаківська О. В.** Соціальне самопочуття як чинник електоральної поведінки українських громадян

[187-197] **Шедяков В. Є.** Соціальна відповідальність бізнесу та становлення ефективних форм виробничої демократії

[198-206] **Нестеренко Г. О.** Використання потенціалу самоорганізації трудового колективу в управлінні підприємством

[207-215] **Малько О. О.** Судова система в контексті становлення громадянського суспільства в Україні

[216-225] **Санченко С. П.** Вплив соціально-політичних чинників на стан та реалізацію соціального захисту в сучасних умовах

V. Політична культура

[226-203] **Гоцуляк В. М.** Діалог і формування політичної культури особистості

[234-243] **Щербина Ю. С.** Роль жесту «посмішка» у формуванні іміджу політика

[244-257] **Морарь М. В.** До питання аналізу партійного лідера сучасної України

[258-267] **Вороніна К. Ю.** Особливості легітимації політичного режиму в країнах четвертої хвилі демократизації

VI. Комунікативні технології

[268-275] **Набруско В. І.** Комунікативні технології і громадська думка в інфопросторі політичної влади

[276-283] **Хилько М. М.** Принципи, процедури, етапи контент-аналізу як системно формалізованого методу дослідження змісту комунікацій

[284-292] **Якименко А. М.** Місце та роль політичної комунікації в формуванні масової свідомості

VII. Світова політика

[293-302] **Васильєва М. О.** Стратегія допомоги розвитку для недієздатних держав

[303-312] **Худолій А. О.** Роль стереотипів у політичному дискурсі американських президентів

[313-322] **Лакішик Д. М.** Нова стратегія національної безпеки США

[323-333] **Баглікова М. С.** Доктрина інформаційної війни в США: питання теорії та практики

[334-341] **Кулешова К. І.** Концепт турецької моделі як знаряддя зовнішньої та безпекової політики США

[342-350] **Подобінська-Штик Т. О.** Формування нової моделі американо-британського партнерства

[351-358] **Кучер С. О.** Геостратегії Японії: історія та сучасний стан

[359-367] **Гаспарян А. Л.** Тайванська проблема та перспективи її вирішення

[368-379] **Хилько О. Л.** Російсько-європейський безпековий дискурс: позиція і перспективи України

[380-393] **Параніч О. П.** Військово-політичний чинник в структурі політичних відносин України і Росії: змістовна характеристика

[394-404] **Романенко О. В.** Президентські вибори у Республіці Польща: особливості інтернет – комунікації кандидатів

[405-413] **Яніна О.** Співробітництво Польщі та України на сучасному етапі: політика і безпека

[414-421] **Гуменюк А. Г., Денисенко К. Ю.** Україна в європейському освітньому просторі

[402-403] **ДО ВІДОМА АВТОРІВ!**

УДК 327 (477)

УКРАЇНА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ

Гуменюк А. Г.©

Канд. політ. наук, молод. наук. співробітник НДЧ Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Денисенко К. Ю.©

Канд. політ. наук, молод. наук. співробітник НДЧ Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Аналізується участь України у Болонському процесі. Розглянуто процес її інтеграції у спільний європейський освітній простір.

Ключові слова: *Україна, ЄС простір, держава, інтеграція, освіта, наука, культура, інфорація.*

Падіння «залізної завіси» відкрило для України доступ для європейського гуманітарного простору. Україна завжди була й залишається невід'ємною складовою Європи. Доля нашої країни невід'ємно пов'язана з тими процесами які відбуваються на європейському континенті. З урахуванням цього фактору, входження України в європейський культурний, освітній та інформаційний простір є одним з найважливіших пріоритетів зовнішньої політики України. Про це, зокрема, ще раз наголошується в Законі України «Про основи внутрішньої і зовнішньої політики», який було прийнято Верховною Радою України 1 липня 2010 року [1].

Процеси європейської інтеграції охоплюють дедалі більше сфер життєдіяльності, у тому числі вищу освіту. Україна чітко визначила орієнтир на входження до освітнього й наукового простору Європи, здійснює модернізацію освітньої діяльності в контексті європейських вимог; працює над практичним приєднанням до Болонського процесу.

Щодо історії питання, то Європейський саміт, який відбувся у Лісабоні в 2000 році, став поворотним моментом у визначенні політики і практики Європейського Союзу. Його висновки підтверджують, що Європа вже вступила в «епоху знань». Забезпечення якості освіти при формуванні зони європейської освіти є однією з головних умов привабливості європейської освіти [2, с.256].

Інструментами європейської політики у галузі освіти є спільні проекти і програми, реалізація яких має сприяти утворенню «Європи без кордонів і бар'єрів». Їхньою метою є підвищення якості та ефективності навчання, гарантування визнання дипломів та обмін інформацією.

Виклики глобалізації, а також розширення ЄС вимагають підвищених вимог до освітньої політики Європейського Союзу. Сесія Європейської ради у Лісабоні (березень 2000 р.) визнала сферу освіти одним із найважливіших інструментів вирішення завдань суспільного розвитку і відмітила необхідність її кардинальної модернізації. Стокгольмський саміт ЄС (березень 2001 р.) схвалив стратегічні цілі цієї політики, а саме: підвищення якості і ефективності систем освіти і професійної підготовки; спрощення доступу до усіх їх видів усіх верств населення; а також «розкриття» систем освіти для світового співтовариства. На Барселонському саміті (березень 2002 р.) була прийнята «Програма робіт до 2010 р.», в якій вищезазначені три стратегічні цілі були сформовані на 13 напрямків і 42 ключових об'єкти. Головним інструментом програми покликаний був стати так званий відкритий метод координації. Він передбачає широке розповсюдження передового досвіду узгодженості у досягненні головних цілей. Вказану програму передбачувалось реалізовувати за підтримки різних форм європейського співробітництва, включаючи рамкові та інші програми ЄС, плани дій, обмін візитами, порівняльні та перспективні дослідження, статистичні і проблемні огляди тощо.

Для вироблення єдиних критеріїв та стандартів у сфері освіти було засновано Болонський процес. Болонський процес на рівні держав було започатковано 19 червня 1999 року в Болоньї (Італія) підписанням 29 міністрами освіти від імені своїх урядів документу, який отримав назву «Болонська декларація». Цим актом країни-учасниці узгодили спільні вимоги, критерії та стандарти національних систем вищої освіти і домовилися про створення єдиного європейського освітнього та наукового простору до 2010 року [3, с.220].

Згідно з цілями Болонського процесу до 2010 року освітні системи європейських країн повинні бути реорганізовані таким чином, щоб учасникам освітнього процесу було легко переїжджати з однієї країни до іншої (у зоні європейської вищої освіти) – з метою подальшого навчання чи працевлаштування. Врешті-решт привабливість європейської вищої освіти за останні десятиліття настільки зросла, що мешканці неєвропейських держав також масово почали приїжджати на навчання/роботу до Європи; зона європейської вищої освіти сприяла розширенню Європи, а висока якість та значна база знань забезпечували подальший розвиток Європи як стабільного, мирного, толерантного суспільства.

Болонський процес в Україні офіційно розпочався 19 травня 2005 року з підписанням декларації на Бергенській конференції. Для України це нові можливості, пов'язані з перспективою входження до загальноєвропейського освітнього простору, а саме:

- визнання українських дипломів на міжнародному рівні;
- більша мобільність в європросторі для студентів та викладачів;
- спільні освітні та пошукові проекти з європейськими університетами;
- конкурентоспроможність на європейському і світовому ринках праці.

Інтеграційні процеси необхідно пов'язувати із важливими концептуальними змінами щодо змісту й форм навчання. У цій сфері перед українськими освітянами теж відкриваються нові перспективи. Перш за все слід зазначити, що інтеграційні процеси, як це неодноразово підкреслюється в установчих документах Болонського процесу, поєднано із збереженням та розвитком власного національного досвіду, культурної спадщини кожної країни. Отже, «євростандарт» в освіті у жодному разі не означає уніформізації, нівелювання специфіки освітніх систем європейських країн, а спрямований на їх взаємне узгодження та гармонізацію з потребами сучасного світу.

Не випадково саме гармонізація виступає одним із ключових понять багатьох документів. Смислове навантаження цього поняття є надзвичайно містким, адже головною метою виховання та освіти є навчити молоду людину жити у гармонії з навколишнім світом і самою собою шляхом пізнання цього світу, визначення свого місця в ньому, освоєння певного роду діяльності. У сучасних умовах адаптуватися до швидких змін в усіх сферах людської життєдіяльності, готовність відповідати на виклики сьогодення стає нагальною необхідністю [4, с.15-17].

З метою пристосування освітньої діяльності до динаміки сучасного життя європейська реформа впроваджує гнучку систему навчальних кредитів, надає можливість зарахування та накопичення в загальному освітньому здобутку людини не лише її попередніх навчальних надбань, але й практичного досвіду у певній галузі, а система безперервної освіти доповнюється можливістю навчатися протягом усього життя, у власному темпі, відповідно до індивідуальних потреб та можливостей людини. Навчання стає багато дисциплінарним. Враховує необхідність оволодіння щонайменше однією іноземною мовою, новітніми інформаційними технологіями. Багатий український досвід слугуватиме надійним стартом для подальшого вдосконалення національної системи освіти та її узгодження з європейською, а також розвитку освітніх впливів.

На сьогодні 45 європейських країн, включно з Україною, підписали Болонську декларацію, яка наголошує на необхідності європейської співп-

раці у забезпеченні якості вищої освіти, підвищенні якості підготовки фахівців, зміцненні довіри між суб'єктами освіти, мобільності, сумісності систем кваліфікацій, посиленні конкурентоспроможності європейської системи освіти.

Цілі варті досягнення, проте існує значна кількість проблем української вищої освіти у контексті Болонського процесу:

- надлишкова кількість навчальних напрямів і спеціальностей, відповідно 76 та 584. Кращі ж світові системи вищої освіти мають у 5 разів менше;

- недостатнє визнання у суспільстві рівня «бакалавр» як кваліфікаційного рівня;

- загрозлива у масовому вимірі тенденція до погіршення якості вищої освіти;

– збільшення розриву зв'язків між освітянами і працедавцями, між сфер освіти і ринком праці;

– українська система наукових ступенів складніша, порівняно із загальноєвропейською, це перешкоджає мобільності викладачів і науковців в Європі;

– неадекватно до потреб суспільства й ринку праці вирішується питання такої розповсюдженої ланки освіти, як технікуми і коледжі, це при тому, що їхня чисельність у державі в чотири рази більша, ніж ВНЗ III та IV рівнів акредитації;

– добре організована система підвищення кваліфікації та перепідготовки відійшла у минуле, а нової системи, що задовольняла б потреби ринкової економіки, в Україні не створено. Тому дуже важливий загальноєвропейський принцип «освіта через усе життя» поки що в умовах нашої держави не може бути повною мірою реалізований.

Університети України поки ще не беруть на себе роль в повній мірі методологічних центрів, новаторів суспільних перетворень. Рівень автономії ВНЗ у цих питаннях значно нижчий від середньоєвропейського [5, с.13].

Так, згідно з Указом Президента України від 05.05.2008 р. «Про заходи щодо підвищення статусу Київського національного університету імені Тараса Шевченка» університет залишає за собою остаточне рішення щодо присудження наукових ступенів та вчених звань, що свідчить про поступове підвищення рівню автономії ВНЗ порівняно з іншими вузами [6].

Наприкінці 2007 року за ініціативи Міністерства освіти та науки України відбулася Міжгалузева нарада з питань розвитку науки у вищих навчальних закладах. Метою цієї наради було визначення та прийняття рішення щодо розвитку науки у ВНЗ, переходу вищої освіти на якісно новий рівень в умовах реалізації завдань Болонського процесу, до якого Україна приєдналась у травні 2005 року.

Планувалось, що освіта в Україні повністю буде адаптована до вимог та принципів Болонського процесу до 2010 року. Для досягнення даної мети Україна мала здійснити наступні кроки:

- удосконалити двоступеневу структуру вищої освіти;
- визначити чіткі критерії градації дипломів, ступенів та кваліфікацій;
- ввести єдину систему кредитних одиниць і додатку до диплома;
- запозичити європейську практику організації акредитації та контролю за якістю освіти;
- дотримуватися європейських стандартів якості;
- забезпечити мобільність студентів, викладачів, науковців;
- належним чином організувати самоврядування у системі вищої освіти та науки.

Проте реалії сьогодення засвідчують, що процес гармонізації української системи освіти з європейською через ефективне доручення до Болонського процесу виявився більш складним та звивистим, ніж передбачалось спочатку.

Сьогодні визначено також основні площини, які потребують реформування та модернізації. Перша – це введення дворівневої системи вищої освіти. У цьому контексті найбільш поширена проблема полягає у механічному перетворенні цілісної програми навчання на дворівневу структуру, при цьому залишається поза увагою введення суттєвих програмних змін.

Аналіз змін законодавчої бази у сфері освіти дозволяє зробити висновок, що на даний час відбувається інтенсивна реорганізація структури університетів, здійснюється адміністративна реформа та деякі перебудови у системі навчанні, так, наприклад, введення модульно-рейтингової системи у багатьох ВНЗ та оцінювання за стобальною системою.

Серед низки проблем, що гальмують входження української освіти в європейський освітній простір є також питання підготовки науково-педагогічних кадрів. Існує необхідність підтримки молодих науковців шляхом надання кращим із них грантів для наукового стажування за кордоном.

Наразі Міністерство освіти і науки України розробило Державну цільову програму «Наука в університеті» розраховану на 2008-2010 роки.

У 2003 році в Україні було засновано науково-інформаційний центр, який озброїв українських вчених знаннями про Європейську рамкову програму досліджень, про форми наукової діяльності та можливості міжнародної співпраці, що призвело до активного залучення до наукової роботи нових сил та появи цікавих наукових шкіл.

У сфері науки і техніки Україна та Європейський Союз досягли такого рівня, що співпраця на рівні обмінів і взаємних поїздок вже не може визнаватися задовільною. Їй на заміну має прийти конкретна робота над проектами, яка зможе приносити вигоду. У цьому контексті українська

сторона активно працює над вирішенням проблем захисту інтелектуальної власності. Україна володіє значним потенціалом для того, щоб зробити внесок у розвиток ключових напрямів сучасної науки [7,с. 91-103].

Реформування та вдосконалення системи освіти і навчання та діяльність у напрямі наближення до стандартів і практики ЄС передбачає:

– працювати у напрямі зближення стандартів вищої освіти шляхом реалізації заходів, які дозволять Україні приєднатися до Болонського процесу;

– залучити представників заінтересованих громадських кіл та соціальних партнерів до участі у реформі системи вищої освіти та професійної освіти;

– вирішити питання, пов'язані з процедурами акредитації та ліцензування;

– використовувати існуючу програму Tempus III для вивчення можливостей сприяння розвитку людських ресурсів і людського капіталу, зокрема щодо сприяння реформі та розвитку системи безперервного навчання в Україні;

– створити кафедри європейських студій та європейського права через Програму Жан Моне та підтримувати можливості навчання молодих науковців;

Розширення співробітництва у сфері освіти, стажувань та молоді:

– започаткувати політичний діалог між Україною та ЄС у сфері освіти та навчання;

– збільшити можливість обміну для українців шляхом участі у програмі Еразмус Мундус;

– посилити участь України у програмі Tempus III та використовувати її для вивчення можливостей розширення співробітництва в сферах професійно-технічної освіти;

– розширити молодіжні обміни та співробітництво у сфері неформальної освіти молоді та сприяти розвитку міжкультурного діалогу через програму «Молодь» (YOUTH).

Українська освітня система поки що мало придатна для того, щоб готувати освічені і кваліфіковані кадри для сучасного ринку праці. Вирішення цієї проблеми вимагає серйозних змін в підходах до навчання, структури і змісту навчального процесу, мотивованого навчання студентів і, врешті-решт, відповідність здобутих студентами знань до попиту з боку роботодавців. І введення, наприклад, двох циклів навчання для української освіти не може бути самодостатньою метою, бо не може сформулювати відповідь на вищезазначені проблеми. Тим більше, що за даними довідника ЮНЕСКО в самій Європі з десяти країн, що характеризують всім відомі освітні моделі вищої освіти, ступінь бакалавра мають тільки три

країни, а ступінь магістра – тільки чотири. Кількість типів документів про закінчення навчальних програм університетського рівня коливається від 2-х у Швеції та 5-ти у Німеччині і Голландії; до 14-ти в Англії й Італії, та 23-х – у Франції. [7, с.91-103].

Це означає, що входження України до Болонського процесу має комплексні перешкоди: по-перше, структура системи освітніх рівнів; по-друге, якісні зміни в навчальному процесі, так само як і змістовне наповнення навчальних програм відповідних освітніх рівнів.

Якщо приймати умову про два цикли навчання, то тут ми стикаємося з проблемою недооцінки такого освітнього рівня як бакалавр – як з боку студентів, так і з боку працедавців. В цілому, для західних освітніх систем рівень бакалавра є вже достатнім для того, щоб випускник вважався спеціалістом у своїй сфері і мав змогу займати відповідну виробничу позицію. Для України кваліфікаційний рівень бакалавра на побутовому рівні (та навіть на співбесідах з працедавцями) сприймається як незакінчена вища освіта.

Не краще складається ситуація і з рівнями магістра і спеціаліста. З одного боку, програми навчання, в своїй основі, подібні. З іншого боку, спеціалісти і магістри акредитуються за різними рівнями – III і IV рівня акредитації, відповідно. Це за тих умов, що ступінь бакалавра проходить теж за III рівнем акредитації.

В результаті, намагаючись формально наблизити нашу систему до європейських вимог ми певним чином заплутали систему освітньо-кваліфікаційних рівнів, не змінивши змістовної частини навчальних планів. Вимоги до рівня спеціаліста не зазнали змін, а рівні бакалавра і магістра не отримали якогось нового змістовного наповнення – це виявились або урізані, або дещо розширені програми спеціалістів.

Перехід до системи з одним науковим ступенем в Україні може підвищити сам статус наукового працівника, зробити його більш цілісним, самодостатнім. А загалом, проблеми структурних відповідностей освітніх рівнів умовам Болонського процесу більше лежать в площині змістовного наповнення навчальних програм. А ось тут вже варто говорити про якість освіти.

Отже, незважаючи на те, що перехід на Болонську систему є тривалим та складним процесом, її запровадження вже зараз дає позитивні результати. Проведення реформування освіти дозволить створити єдиний ринок праці вищої кваліфікації, забезпечить мобільність викладачів і студентів за рахунок стандартизації ступенів вищої освіти та, відповідно, дипломів. У той же час зростатиме рівень конкуренції на ринку освітніх послуг, це змусить університети поліпшити свій імідж шляхом підвищення якості освіти і бути спроможними забезпечити рівень знань, що гарантує студенту в майбутньому працевлаштування на європейському ринку праці. Відтак, виконання умов Болонського процесу не може розв'язати для України більшу частину освіт-

них проблем – але воно може стати загальною рамкою для цих перетворень. Україна має всі шанси включитися у цей процес і встигнути трансформувати власну освіту за світовими стандартами і стати повноправним партнером в єдиному європейському освітянському просторі.

Література:

1. Закон України «Про основи внутрішньої і зовнішньої політики». – Постанова ВР України №64/51 від 1.07.2010.
2. Плавич В. П. Розвиток системи освіти України в контексті Болонського процесу. – О.: Астропринт, 2005.
3. Головко Б. А., Сагалаков Б. Ф., Горбачик А. П., Платоненко О. Ю., Нахабич М. А. Реформування вищої освіти у процесі демократизації українського суспільства. – К.: ВПЦ «Київський ун-т», 2004.
4. Крижанівський В.П.Інтеграція вищої освіти України у європейський освітній простір: глобальний та національний виміри// Актуальні проблеми міжнародних відносин. – Вип.75.- Ч.2. – К., 2008. – С. 15 -17
5. Згуровський М. Україна ще має шанс…: Дослідження можливостей, які відкриває перед Україною приєднання до Болонського процесу у реструктуризації вищої освіти в Україні, теоретичне обґрунтування шляхів реформування вищої освіти (обрання досвіду Європейських та ін. країн, повернення статусу українській освіті інтелектуального генератора) /М.Згуровський // Дзеркало тижня. – 2005. – 3 черв. (№ 20).
6. Указ Президента України «Про заходи щодо підвищення статусу Київського національного університету імені Тараса Шевченка»
7. Kovtun Olena, Stick Sheldon. Ukraine and the Bologna Process: A Case Study of the Impact of the Bologna Process on Ukrainian State Institutions. Higher Education in Europe, Apr2009, Vol. 34 Issue 1. – P.91-103

Гуменюк А.Г., Денисенко К.Ю. Украина в европейском образовательном пространстве.

Анализируется участие Украины в Болонском процессе. Рассмотрен процесс ее интеграции в общее европейское образовательное пространство.

Ключевые слова: Украина, ЕС, пространство, государство, интеграция, образование, наука, культура, информация.

Humeniuk A., Denisenko K. Ukraine in the European educational space.

The participation of Ukraine in the Bologna process. The process of its integration into the common European educational space.

Key words: Ukraine, EU, space, state, integration, education, science, culture, information.